

MAC-905

Seat No. _____

B. Com. (Sem. III) Examination

October / November 2018

CE - 201 - A : Cost Accounting - I

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (1) ઉત્તર માટે તમામ જરૂરી ગણતરીઓ આપો.
(2) બધા જ પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે.

1 નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો : (ગમે તે ચાર) 14

(1) આર્થિક વરદી જથ્થો શોધો.

ત્રિમાસિક વપરાશ 2500 એકમો

એકમદીઠ કિંમત રૂ. 400

એકમદીઠ વહન ખર્ચ રૂ. 70

ઓર્ડર મૂકવાનો ખર્ચ રૂ. 140

(2) નીચેના ઉદ્યોગોમાં પડતરની કઈ પદ્ધતિ ઉપયોગમાં લઈ શકાય તે જણાવો :

(1) ઓઈલ રિફાઈનરી

(2) પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ

(3) ઈંટ ઉદ્યોગ

(4) મકાન બાંધકામ

(5) રસ્તા વ્યવહાર

- (6) કાપડ ઉદ્યોગ
 (7) મોટર કાર
 (8) દવા ઉદ્યોગ
- (3) ફિફો (FIFO) અને લીફો (LIFO) પદ્ધતિનો તફાવત આપો.

- (4) તા. 1-1-2017ના રોજની કામદારોની સંખ્યા શોધો.

તા. 31-12-2017ના રોજ કામદારોની સંખ્યા 3300

બરતરફ થયેલા કામદારોની સંખ્યા 94

રાજીનામું આપી છૂટા થયેલ કામદારોની સંખ્યા 250

નિવૃત્ત થયેલ કામદારોની સંખ્યા 196

નવા નિમાયેલ કામદારોની સંખ્યા 1000

(જે પૈકી 640 કામદારોની નિમણૂક વિસ્તરણ યોજના હેઠળ થયેલ છે)

સંયુક્ત પદ્ધતિ મુજબ જરૂરી મજૂર ફેરબદલી દર 30%

- (5) ટૂંકનોંધ લખો : પ્રત્યક્ષ કામદાર ક્લાક દર
- (6) એક કારખાનાનાં યાંત્રિક ક્લાકો અને પરોક્ષ ખર્ચની વિગતો નીચે મુજબ છે.

પરોક્ષ ખર્ચ (રૂ.)	ચંત્ર ક્લાકો
37,800	10,800
46,800	16,800
40,500	12,600
45,000	15,600

ઉપરનામાં સ્થિર ખર્ચ શોધો.

2 (અ) માલસામાનની નીચે આપેલી માહિતી પરથી વરદી સપાટી, 7
લઘુતમ સપાટી અને ગુરુતમ સપાટી નક્કી કરો.

(1) આર્થિક વરદી જથ્થો 12,000 એકમો

(2) વરદી સમય 4 થી 6 અઠવાડિયા

(3) વધુમાં વધુ વપરાશ અઠવાડિયે 1800 એકમો

(4) સરેરાશ વપરાશ અઠવાડિયે 1200 એકમો

(બ) એક કારખાનામાં જુલાઈ, 2017 દરમિયાન માલસામાન 'P' 7
અંગે આવક અને જાવકની માહિતી નીચે મુજબ છે.

તારીખ	આવક		જાવક	
	એકમો	એકમદીઠ કિંમત (રૂ.)	તારીખ	એકમો
1-7-2017	500	20.00	13-7-2017	2400
5-7-2017	3500	18.00	19-7-2017	2000
8-7-2017	2000	22.00	25-7-2017	3000
15-7-2017	400	25.00		
20-7-2017	2000	15.20		

તા. 13-7-2017 અને 19-7-2017ના રોજની જાવકની
કિંમત નક્કી કરવા માટે અનુક્રમે “કિફો” અને “લિફો” પદ્ધતિ
અપનાવાઈ છે. જ્યારે તા. 20-7-2017ના રોજથી જાવક માટે
“ભારિત સરેરાશ” પદ્ધતિનો ઉપયોગ કરવાનું નક્કી કરવામાં
આવ્યું છે.

માલસામાનના સ્ટોકનું પત્રક તૈયાર કરો.

- 3 (અ) પડતર હિસાબી પદ્ધતિના ફાયદા ચર્ચો. 7
 (બ) ટૂંકનોંધ લખો : પડતર એકમ અને પડતર કેન્દ્ર 7

અથવા

- 3 (અ) પડતર નક્કી કરવાની જુદી જુદી પદ્ધતિઓ જણાવી, સમાન 7
 પડતર પદ્ધતિના ફાયદા જણાવો.
 (બ) પડતર હિસાબોની વ્યાખ્યા આપી તેના હેતુઓ જણાવો. 7

- 4 (અ) જ્યે એક કામ પૂરું કરવા 40 કલાક લીધા છે. કલાકદીઠ 10
 વેતન દર રૂ. 8 છે. જો તેને રોવેન યોજના મુજબ કુલ વેતન
 રૂ. 384 મળતું હોય તો કાર્યવેતન તથા હેલ્સી યોજના મુજબ
 શું વેતન મળશે ?
 (બ) ટૂંકનોંધ લખો : ઓવરટાઈમ. 4

અથવા

- 4 (અ) એક કામદારને એક કાર્ય પૂરું કરવા માટે 144 કલાક 10
 આપવામાં આવે છે, પરંતુ તે કાર્ય 96 કલાકમાં પૂર્ણ કરે છે.
 તેને કલાકના રૂ. 7ના દરથી વેતન ચૂકવવામાં આવે છે.
 ઉત્પાદનમાં માલસામગ્રીની પડતર રૂ. 500 છે અને કારખાના
 પરોક્ષ ખર્ચ પ્રત્યક્ષ મજૂરીના 50% છે.
 નીચેની યોજના મુજબ વસ્તુની કારખાના પડતર શોધો :
 (1) હેલ્સી વેતન પ્રથા
 (2) રોવેન વેતન પ્રથા.

5 નીચે આપેલી વિગતો પરથી ધ્રુવ કંપની લિમિટેડનો યાંત્રિક ક્લાક 14 દર ગણો.

- (1) યંત્રની મૂળ કિંમત રૂ. 1,10,000
- (2) યંત્રની ભંગાર કિંમત રૂ. 10,000
- (3) યંત્ર ગોઠવવાનો ખર્ચ રૂ. 20,000
- (4) યંત્રનું ઉપયોગી આયુષ્ય 10 વર્ષ
- (5) કારખાનાનું ભાડું - વેરા (ત્રિમાસિક) રૂ. 1,800
- (6) કારખાના અંગે સામાન્ય વીજળી ખર્ચ (માસિક) રૂ. 500
- (7) યંત્ર અંગે વીમા પ્રિમિયમ (વાર્ષિક) રૂ. 1,500
- (8) અંદાજિત મરામત-નિભાવ ખર્ચ ઘસારાના 50%
- (9) પાવર વપરાશ ક્લાકદીઠ 10 યુનિટ
- (10) પાવર ખર્ચ (દર 100 યુનિટના રૂ. 38 લેખે)
વાર્ષિક રૂ. 7,600
- (11) સુપરવાઈઝર પગાર માસિક રૂ. 2,000
- (12) વરાળ તેમજ પાણીનો વપરાશ છ માસિક રૂ. 2,200

વધારાની માહિતી :

- (1) યંત્ર કારખાનાની જગ્યાનો $\frac{1}{4}$ ભાગ રોકે છે.
- (2) 12 પોઈન્ટમાંથી 3 પોઈન્ટ આ યંત્ર અંગેના છે.
- (3) સુપરવાઈઝર આ યંત્ર ઉપરાંત બીજા ચાર યંત્રો ઉપર દેખરેખ રાખે છે.
- (4) દર વર્ષે ભાડા-ખરીદનો હપતો (5% વ્યાજ સહિત) રૂ. 8,400

અથવા

- 5 એક કારખાનામાં ત્રણ ઉત્પાદન વિભાગો A, B, અને C તથા 14 બે સેવા વિભાગ X અને Y છે. માર્ચ, 2017 દરમિયાન ખર્ચની વિગતો નીચે મુજબ છે :

પરોક્ષ મજૂરી	રૂ. 6,500
વીમો	રૂ. 16,500
કેન્ટિન ખર્ચા	રૂ. 30,000
વીજળી બત્તી	રૂ. 10,000
ભાડું-વેરા	રૂ. 25,000
કામદાર વીમા યોજના ફાળો	રૂ. 3,250
ધસારો	રૂ. 82,500
પાવર	રૂ. 45,000
કારખાના મેનેજરનો પગાર	રૂ. 90,000

અન્ય માહિતી :

વિગત	A	B	C	X	Y
વીજળી પોઈન્ટસ	6	5	4	3	2
પ્રત્યક્ષ મજૂરી (રૂ.)	9,000	8,000	5,800	2,400	800
યંત્રની કિંમત (રૂ.)	72,000	48,000	36,000	1,200	1,200
યંત્રના હોર્સ પાવર	4	6	2	—	—
રોકેલી જગ્યા (ચો. ફૂટ)	1200	800	1000	600	400
કારખાના મેનેજરે આપેલ					
સમયનું પ્રમાણ	10	8	6	4	2
કામદારોની સંખ્યા	10	12	8	6	4

સેવા વિભાગોના ખર્ચા નીચે મુજબ ફાળવવાના છે.

વિગત	A	B	C	X	Y
X વિભાગના	20%	30%	40%	—	10%
Y વિભાગના	30%	40%	30%	—	—

- (i) શિરોપરી ખર્ચાની જુદા જુદા વિભાગો વચ્ચે ફાળવણી અને
- (ii) સેવા વિભાગોના ખર્ચાની ઉત્પાદન વિભાગો વચ્ચે ફાળવણી દર્શાવતું પત્રક તૈયાર કરો.

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) Give all necessary working notes in support of your answer.
- (2) All questions carry equal marks.

1 Answer the following : (any four) 14

(1) Calculate Economic Ordering Quantity.

Quarterly Consumption 2500 Units

Unit Price Rs. 400

Carrying Expenses per Unit Rs. 70

Cost of Placing an order Rs. 140

(2) State the suitable method of costing for the following industries :

(1) Oil Refinery

(2) Printing Press

(3) Bricks Work

(4) Building Construction

(5) Road Transport

(6) Textile

(7) Motor Car

(8) Pharmaceutical.

(3) Write a difference between 'FIFO' method and 'LIFO' method.

(4) Find out number of workers on 1-1-2017.

No. of workers on 31-12-2017 3300

No. of workers dismissed 94

No. of workers who have resigned 250

No. of workers who have retired 196

No. of workers newly appointed 1000

(of which 640 workers were taken under expansion plan)

Labour turnover rate as per flux method 30%

(5) Short note : Direct Labour Hour Rate.

(6) The following information is given for one factory of the overhead costs and Machine hours.

Overhead Cost (Rs.)	Machine Hours
37,800	10,800
46,800	16,800
40,500	12,600
45,000	15,600

Find out the fixed cost.

2 (a) From the data of material find out ordering level, minimum level and maximum level. 7

(1) Economic ordering quantity 12,000 units

(2) Ordering (delivery) period 4 to 6 weeks

(3) Maximum consumption 1800 units per week

(4) Average consumption 1200 units per week

(b) The following is a summary of receipts and issues of Material 'P' in a factory during July, 2017. 7

Date	Receipts		Issues	
	Units	Rate per Unit (Rs.)	Date	Units
1-7-2017	500	20.00	13-7-2017	2400
5-7-2017	3500	18.00	19-7-2017	2000
8-7-2017	2000	22.00	25-7-2017	3000
15-7-2017	400	25.00		
20-7-2017	2000	15.20		

The material issued on 13-7-2017 and 19-7-2017 were priced on 'FIFO' and 'LIFO' basis respectively. It was decided to price the issues by "weighted average" method from 20-7-2017.

Prepare Stock Register for material.

- 3 (a) Discuss the advantage of cost accounting. 7
(b) Write short note on Cost unit and Cost centre. 7

OR

- 3 (a) Write the proper methods of Costing and discuss the advantages of Uniform costing. 7
(b) Define Cost Accounting and explain its objectives. 7

- 4 (a) Jay has taken 40 hours to complete a job. 10
The wage rate per hour is Rs. 8. If he has received Rs. 384 as total wages according to Rowan Plan, what would be the amounts of wages earned by him according to Hasley Plan and piece wage plan ?

- (b) Write short note : Overtime. 4

OR

- 4 (a) A worker has been allowed 144 hours to complete a job on daily time wages and he complete the job in actual 96 hours. His time wages is Rs. 7 per hour. 10

Material cost of products is Rs. 500 and factory overhead are recovered at 50% of total direct wages.

Calculate the factory cost of product under following wage methods.

(1) Halsey wage plan

(2) Rowan Plan.

- (b) Write short note : Time wage system. 4

- 5 Calculate Machine Hour Rate from the following information of Dhruv Co. Ltd. 14

(1) Original cost of machine Rs. 1,10,000

(2) Scrap value of machine Rs. 10,000

(3) Installation charges Rs. 20,000

(4) Useful life of machine 10 years

- (5) Rent and rates of the factory
(quarterly) Rs. 1,800
- (6) General lighting of the factory
(monthly) Rs. 500
- (7) Insurance premium for the
machine yearly Rs. 1,500
- (8) Estimated repairs and maintenance charges
50% of the depreciation.
- (9) Power consumption 10 units per hour.
- (10) Power expenses yearly Rs. 7,600 at Rs. 38
per 100 units.
- (11) Supervisor's salary monthly Rs. 2,000
- (12) Steam and water consumption
half yearly Rs. 2,200

Additional Information :

- (1) The machine occupies $\frac{1}{4}$ th space of the
factory.
- (2) Out of 12 points, 3 points are for that
machine.
- (3) The supervisor also looks after four other
machines.

- (4) Hire purchase instalment for the machine (including 5% as an interest) Rs. 8,400 per annum.

OR

- 5 In a factory, there are three production departments 14 A, B and C and two service department X and Y. The details of the expenses, during March, 2017 are as under :

Indirect Wages	Rs. 6,500
Insurance	Rs. 16,500
Canteen expenses.....	Rs. 30,000
Lighting	Rs. 10,000
Rent and rates.....	Rs. 25,000
Contribution to ESI	Rs. 3,250
Depreciation	Rs. 82,500
Power	Rs. 45,000
Factory manager's salary	Rs. 90,000

Other information :

Particulars	A	B	C	X	Y
Lighting Points	6	5	4	3	2
Direct wages (Rs.)	9,000	8,000	5,800	2,400	800
Cost of Machine (Rs.)	72,000	48,000	36,000	1,200	1,200
Hours power of Machine	4	6	2	—	—
Space occupied (Sq. feet)	1200	800	1000	600	400
Proportion of time devoted by factory manager	10	8	6	4	2
Number of workers	10	12	8	6	4

The expenses of service departments are to be allocated as follows.

Particular	A	B	C	X	Y
Department X	20%	30%	40%	—	10%
Department Y	30%	40%	30%	—	—

Prepare as statement showing :

- (i) Distribution of overheads to various department and,
- (ii) Distribution of expenses of service department to production departments.